

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צג.

עין משפט
נר מצוה

הניחא וכו'. פלוגתא במסכת גיטין: אלא אידי ואידי כשאין מעלה. דכולי עלמא משלו הוא אוכל ובהא פליגי וכו': ה"ג ולר' יוחנן וכו'. ולא גרסי' אי הכי גדולים נמי דהא אמרין ידעי ומחלי: משל שמים הוא אוכל. ואפי' מעלה מזונות לא מצי קיין אקטניס: ומאי קוץ דר' אופיעיא מזונות. שיתן להם מזונות מעיקרא הרבה שלא יוכלו לאכול מן הענבים: נקון לה. דהתיניא לעילי' רשאי בעל הבית להמיר פקיע עמיר וכו': מר סבר. תנא דברייתא משלו הוא אוכל ולרבי יוחנן ציין כשמעלה מזונות וצין שאין מעלה מזונות וצר פלוגתיה מוקי לה כמעלה. ותנא דידן סבר משל שמים הוא אוכל ואפילו מעלה מזונות נמי לא מצי קיין: **מתני' מהלכות מדינה.** כצר נהגו כן: **גב' לא שנו.** דלאין שומרין אוכלין מן התורה: אלא שומרי גנות ופרדסים. דהוה ליה מחובר בשעה שאין גמר מלאכה הלכך מן התורה לא אכיל ואכיל מהלכות מדינה וכ"ש עושה במחובר כגון מנכס לאכיל ממנהג המדינה: אלא שומרי גיטות וערימות. עד שלא נגמרה מלאכתן למעשר אוכל חף מן התורה כדין עושה בתלוש: ושמואל אמר לא שנו. לאכלי מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אכל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמסמר לאו מעשה מעשה הוא הלכך לא אכיל מלאורייתא: המשמר פריה אדומה. משחיתתה ועד כניוס אפרה: מעמא נגדיס שעליו. דתנן (פריה פ"ד מ"ד) כל העוסקין צפרה ממחילה ועד סוף מטמאין נגדיס: גזירה שמא יזיו צה אצר. ורצנן הוא דגזרו על הטומאה ולאו מלאורייתא: מקשאות. שדליין בן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאות. של חמשה אנשים: אמאי אוכל. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכלי אלא על כרחן כעושה מעשה דמי ואכלי מיהא מהלכות מדינה כי מתני' מכלל דשומרי תלוש אפילו מלאורייתא נמי אכלי: צעקורין שנו. עקורין משרשיהן עם קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי מתני': בשלא יטעל פקס שלהן. ואמר נר לעיל בפרקין (דף פט:) דקישואין משיפקסו: כשמואל מסתברא. דעושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכ"ש שומרי מחובר דהוי עושה שאינה גמר מלאכה ולאו עושה מעשה הוא ומתני' שומרי תלוש: **מכלל דאיכא דלא אכיל מן התורה**

דכוותיה גבי בהמתו תבן לקוין לה. ה"ה דהוה מצי למיפקר מבזו ובזו הקטניס אי נמי כיון דלאו בני ממילה נינהו לאו כל כמיניה לזעריס כלל: אלא בהא קא מפלגי מר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל. ולר' יוחנן אידי ואידי ציין מעלה להן מזונות: לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסים. דלאין אוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא והא דאמר' לעיל (דף פט.) המנכס צנצלים כו' וכן לעד ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אכל מהלכות מדינה אכיל: אי הכי ארבעה שומרין שלשה הוו. האי ו אי הכי אין צו אי אמרת בשלמא דמעיקרא נמי הוה מצי לאקשוי הכי וכן יש הרבה בגמרא: וצ"ל

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

מלתני' אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעת יאכל אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי אשתו מפני שאין בהן דעת והשובר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן הנתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן יושמרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גב' שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר ילא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא המשמר את הפרה מטמא בנגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בנגדים אמר רבה בר עולא גזירה שמא יזיו בה אבר מתיב רב כהנא המשמר ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ימלא פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסים: **מתני' ארבעה שומרים הן שומר חנם והשוואל נושא שכר והשובר יגומר חנם נשבע על הכל ויהוהוואל משלם את הכל ונושא שכר והשובר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה: גב' מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר רב נחמן בר יצחק ד' שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג חדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד הא****

צא א מיי פ"ט מהל' עבדים הל' ז סמג עשין פב טו"ש ע"ד ס' רסו ספי"כ וספי"ג כ"א: **צב** ב ג מיי פ"י מהל' שכירות הלכך ז סמג עשין לא טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ז: **צג** ד מיי שם הל' ז: **צד** ה מיי שם הלכה ז סמג שם טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ח: **צה** ו ז מיי שם הל' ט טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ט: **צו** ח ט מיי פ"ה מהל' פרה אדומה הל' א סמג עשין ר"ג: **צז** י ב מיי פ"ב מהל' שכירות הל' יא סמג עשין לא טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ח: **צה** ל מיי שם הל' ז ועי' בהשגות וזמ"מ טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ז: **צט** מ ג מיי פ"א שם הלכה א ז ע"ד מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין פט טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ח: **צ** נ מיי פ"א מהלכות שכירות הל' א פ"א סמג עשין פקדון הל' א סמג שם טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ח: **קא** ע מיי פ"א מהל' שכירות הל' ז סמג שם טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ז: **קב** פ מיי שם סמג שם טו"ש ע"ד ס' ט"א ספי"ח: **קג** צ מיי שם הלכה א ופ"ב הלכה א:

ואכיל מהלכות מדינה. מכלל תנא אלו אוכלין סתמא. ומאי נינהו או עושה במחובר בשעה שגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן הארץ: אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין. וקתני הכיסי מאי אינן אוכלין אי נימא שאין אוכלין וכו': אלא לאו שאינם אוכלין כלל. מהשתא על כרחן מן התורה דמי צרישא דלשמעינן דליכא אחרניא דלכיל ולא מן התורה כשמסר תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דלאו עושה מעשה לא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה דליתו כשמסר תלוש לאו לזקמה דהא אפילו עושה מעשה ממש קתני סיפא דלא אכיל כלל בשעה שאינה גמר מלאכה וכ"ש משמר: **מתני' שומר חנם נשבע על הכל.** על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכן עלתה לו ופטור. ולקמן בהשוואל (דף ז' ט"ז) יליף לכולה מתני' מקראי: על הכל גניבה ואבידה ואונסין: **גב' מי איכא דליס ליה ארבעה שומרין.** על כרחן ארבעה מיני שומרין אשכחן: **מאן סנה שוכר כשומר שכר דמי.** דקתני מתני' בתרייהו פטורין מאונס ומשלמין גניבה ואבידה: ר"מ היא. כדמפרש ואזיל: רבה בר אבוה. תנא מתני' שוכר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם: חייפא. בהמות: שריג. פתליקה: הא

מוסף רש"י
יכול הרב לומר לעבד. נעמי עשה עמי מלאכה. ואינו זך. אלא חזר על הפתחים (גיטין י"ב). קוצץ אדם. לטול מעות ולא יאכל (לעיל צ"ב). על ידי עצמו. כשכיל טלמו (שם) ויחזק (ל"א). מפני שיש בהן דעת. ודעי וקא מחלי (לעיל צ"ב). בנטע רבעי שלו הרי אלא לא יאכל. דבעי מומה. דגמר קודש קודש משמרי ובתמילה על מנת כן נשכרי לו (שם). אם לא הודיען. מתמילה נשפח עמו נטע רבעי (שם). ואלו. פועלן. אוכלין. ממה ששפיקן בו (לעיל פ"ג). בשעת גמר מלאכה. כשמשלשן אותו (שם). בשעה שאין גמר מלאכה. כגון מהנכס צנצלים (לעיל פ"ג). נושא שכר. שומר נשבע (שבויות ש"ס). נשבע על הכל. שאל פשע (שם) אלא על פשע (לעיל ד"ד). משלם את הכל. כל הקד דמימתי בתמתי עבר גזירה ומתה וגניבה ואבידה. אלא ממה מתמת מלאכה פטור. דלא לאוקמה ככלתא שיהא (שבויות ש"ס). נשבעים. שאל הוא שאל פשע זה וטלע שאלו בה די לקטו (ד"ד). מאן תנא ארבעה שומרין. לקמן מפרש לה (שבויות ש"ס). ר' מאיר היא. לקמן מפרש (שם). מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין. על כרחו ארבעה הם. זה בתוס' חס' נשבע זה שאל זה שוכר (שם). שוכר. כהמה. כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שכר כתיב. שוכר לא כתיב. ומיהו דין חיובו לענין גניבה אלא אשכחן טעור או חיוב (לעיל פ"ג). ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא הייב אבר מלאכתו ואינו טעל שכר על שומריו (שם). ר' יהודה אומר כשומר שכר. והאילו ולהנחלתו הוא אלא אשכחן שערן שכר פטולו שומר שכר הוא דאי לא ייב שכר הו' שאל חובי בלחוקן. השמא דהייב ליה אברא לא הו' שאלו הו' שומר שכר (שם). אי הכי ארבעה שלשה נינהו. הרי ג' הו' גרסיקן. ולא גרסיקן אי הכי. וצין לר"מ וצין לר"מ (שבויות ש"ס).